

VOLHOUBAARHEIDSVERSLAG

Aangesien Remgro 'n beleggingshouermaatskappy is, word openbaarmaking ten opsigte van volhoubaarheid beperk tot die maatskappy self en sy volfiliale, insluitende Wispeco en Tsb Sugar. Sosiale en volhoubaarheidsverslaggewing deur genoteerde entiteite waarin beleggings gehou word, verskyn in die jaarverslae van daardie ondernemings.

Die belangrikste aspekte om te rapporteer, is soos volg:

VERHOUDINGE MET BELANGHEBBENDES

Die volgende word as belanghebbendes van die maatskappy erken:

- Aandeelhouders en leners as verskaffers van kapitaal
- Die staat as beleidmaker en reguleerder
- Die beleggingspubliek as 'n belangegroep
- Die gemeenskap, vanweë die skep van werkgeleenthede, as gedeeltelike begunstigde van die belasting wat winsgewende organisasies betaal en as ontvanger van sosiale bydraes

Die direksie hersien gereeld sy strategieë, met inagneming van die behoeftes van belanghebbendes, om ewewigtige langtermyn groei, en die lewensvatbaarheid van die maatskappy en die omgewing waarin hy funksioneer, te verseker.

GROEPETIEK

Dr Anton Rupert, stigter van die groep wat vandag Remgro Beperk insluit, het meer as 40 jaar gelede riglyne opgestel vir die suksesvolle bedryf van sake. Hierdie riglyne het ontwikkel in wat vandag Remgro se waardes is. Die maatskappy glo dat die gees waarin dit streef om 'n goeie korporatiewe burger te wees, in hierdie waardes beliggaam is. Dit glo verder dat etiese gedrag spruit uit die waardesisteen wat deur die direksie gekommunikeer en gedemonstreer word.

Remgro se verbintenis tot etiese gedrag is in die volgende gedokumenteer:

- Etiese kode
- Geskenkebeleid
- Internetbeleid
- Dissiplinêre kode

VEILIGHEID EN DIE OMGEWING

Die maatskappy het 'n veiligheid-en-gesondheidskomitee wat saamgestel is ingevolge die Wet op Beroepsgeondheid en Veiligheid. Die komitee help die direksie om seker te maak dat die maatskappy 'n veilige, gesonde en risikovrye omgewing vir sy personeel en besoekers bied en sien toe dat beheermaatreëls om risiko's te beperk doeltreffend is en toegepas word.

Die meeste van die maatskappy se kernbedrywighede word as van 'n lae impak beskou sover dit die uitwerking daarvan op die omgewing betref.

Die maatskappy meet sy huidige omgewingspraktyke aan die norme wat deur die Global Reporting Initiative™ (GRI)-raamwerk gestel word. Dit sluit die volgende in:

- Materiale
- Energie
- Water
- Biodiversiteit
- Uitlatings, uitvloeiels en afval
- Verskaffers
- Produkte en dienste
- Voldoening
- Vervoer

VOLHOUBAARHEIDSVERSLAG

Waar nodig geag, word gebruik en impak gekwantifiseer en aan beste praktyke gemeet. Indien toepaslik, word die nakoming van veiligheid-, gesondheid- en omgewingstelsels teen formele standaarde, soos ISO, gemeet en aan onafhanklike oorsig onderwerp. Onafhanklike direksies monitor kapitaalprojekte wat daarop gerig is om die omgewingsimpak te verminder deur middel van toenemende bio-afbreekbare herwinning.

Tsb Sugar het prestasiedoelwitte gestel om sy omgewingsimpak te beperk, soos byvoorbeeld bagasse, 'n neweproduk van die suikerproduksieproses, wat gebruik word om elektrisiteit op te wek. Ongeveer 60% van Tsb Sugar se elektrisiteitsbehoefte word opgewek deur middel van bagasse. Surplus elektrisiteit word teruggeplaas in die Eskom nasionale netwerk.

MIV/VIGS-BELEID

Uit 'n beleggingshouermaatskappy se perspektief bestaan die risiko verbonde aan MIV/vigs uit twee elemente, naamlik:

GROEPRISIKO

Gegewe die potensiele uitwerking van MIV/vigs op markte, menslike kapitaal, die koste van indiensneming en die bedryfsprosesse van ondernemings waarin belê is, word hierdie risiko binne die strukture van die onderskeie maatskappye bestuur.

Die vordering van hierdie beleid en strategieë word aan die hand van bestepaktyk-standaarde gemonitor.

MAATSKAPPYRISIKO

Remgro en M&I het 'n formele MIV/vigs-beleid en is verbind tot daadwerklike stappe om die pandemie, en die besigheidsrisiko's daaraan verbonde, te bestuur. Die beleid maak onder andere vir die volgende voorsiening:

- Dat alle wetlike verpligtinge met betrekking tot MIV/vigs nagekom word
- Dat daar op geen wyse teen werknemers of potensiele werknemers gediskrimineer word op grond van hul MIV-status nie
- Dat inligting oor die MIV-status van werknemers streng vertroulik gehanteer word
- Dat algemene maatreëls ingestel en bestuur word om toevallige besmetting te voorkom

Remedi Mediese Hulpskema, waaraan die meeste M&I-personeel behoort, beskik oor 'n bestuursplan vir MIV/vigs waaraan werknemers volgens hul keuse deelneem.

WERKNEMERS

Opsomming van die werknemers van bedryfsfiliale

	2007	2006
Rainbow Chicken	7 223	6 686
Wispeco	963	888
Tsb Sugar (kontrakwerkers uitgesluit)	2 533	2 308
Ander	14	10
	10 733	9 892
M&I	172	188
	10 905	10 080

Die direksies van die onderskeie bedryfsfiliale is verantwoordelik vir hul eie strategie met betrekking tot diensbillikheid, MIV/vigs-programme, opleiding en ander personeelaangeleenthede en verdere ontledings in kategorieë word dus nie hier verstrek nie.

PANDEMIES

As deel van die groep se bewustheid van gemeenskaprisiko word pandemiese risiko's, onder andere voëlgriep, gemonitor en sal toepaslike stappe geneem word waar nodig.

DIENSBILLIKHEID

M&I streef daarna om, in ooreenstemming met die Wet op Gelyke Indiensneming, aan alle werknemers die geleentheid te bied om hulle volle potensiaal te verwesenlik.

M&I se bestuur en personeel is deurlopend betrokke by die bepaling van opleidings- en ontwikkelingsbehoefes, asook by die implementering en monitering van 'n arbeidsplan. Aandag word veral gegee aan dié groepe wat om historiese redes 'n agterstand mag hê.

In ooreenstemming met die vereistes van die Wet op Gelyke Indiensneming dien M&I jaarliks 'n arbeidsplan by die Departement van Arbeid in.

Vanweë die aard van sy werksaamhede, om onder andere kerndienste aan Remgro te verskaf, word M&I se arbeidsmag deur die volgende gekenmerk:

- 'n Hoë vlak van kundigheid in die topstruktuur van die organisasie en in die onderskeie gespesialiseerde afdelings
- 'n Jongwerknemersprofiel, veral wat bestuur betref
- 'n Lae arbeidsomset wat beperkte geleenthede vir nuwe aanstellings meebring

M&I glo dat die gehalte van sy personeel 'n belangrike, volhoubare, mededingende voordeel is. Daarom glo hy dat sy sukses nie in die eenvormigheid van sy personeel lê nie, maar in die verskeidenheid en die ontwikkeling van hul kollektiewe vaardighede. Daarvoor sal altyd ruimte en geleenthede geskep word.

Menslike hulpbronne-beleid en -prosedures spreek ook die aangeleenthede van nie-diskriminasie, kinderarbeid, dissiplinêre praktyke, menseregte, ens. aan.

SEB – SWART EKONOMIESE BEMAGTIGING

Die direksie glo dat SEB op 'n breë grondslag 'n sosiale, politieke en ekonomiese noodsaaklikheid is en ons ondersteun die maatskappy se filiale en geassosieerde maatskappye se inisiatiewe in hierdie verband. Hoewel die ideaal is om persone te ondersteun om hul volle potensiaal te verwesenlik, is besondere fokus nodig op diegene wat weens historiese redes agterstande het. Die doel is om hulle toe te rus om op meriete in die mark te kan meeding. Ons sien uit na die dag wanneer alle Suid-Afrikaners, veral ons kinders, ten volle op 'n nie-rassige en gelyke grondslag aan ons ekonomie kan deelneem.

VOLHOUBAARHEIDSVERSLAG

SOSIALE BELEGGING

Korporatiewe burgerskap, naamlik die verbintenis van 'n maatskappy om op 'n volhoubare wyse tot ekonomiese ontwikkeling by te dra, onderskryf die beginsel dat geen besigheid in isolasie bestaan nie, maar onmiskenbaar deel is van die omgewing waarin sake gedoen word. In sy verhoudinge met alle belanghebbendes (kliënte, personeel en die gemeenskap) streef Remgro daarna om 'n waardevennoot te wees.

Die klem van die maatskappy se donasieprogram het die afgelope paar jaar toenemend geskuif na die ontwikkeling van jongmense uit benadeelde gemeenskappe, asook na hulpverlening aan armoediges in die wete dat sodanige maatskaplike besteding waardigheid en 'n gevoel van hoop aan mense gee.

Skenkings aan verdienstelike instansies word meesal oor termyne gemaak, en hoewel bydraes oor 'n taamlike breë spektrum strek, is daar een ooglopende uitsondering: politieke partye. Die maatskappy respekteer die individu se reg om volgens eie keuse by hierdie organisasies betrokke te raak, maar oefen nie self 'n keuse uit nie.

Die afgelope jaar was die maatskappy onder andere by die volgende projekte en instansies betrokke:

ENTREPRENEURSKAP EN OPLEIDING

Die opbrengs van 'n lening wat Remgro enkele jare gelede aan die Vredesparkestigting (PPF) gemaak het, word gebruik om die werksaamhede van die *SA Kollege vir Toerisme* op Graaff-Reinet en die *Suider-Afrikaanse Natuurlewekollege* naby die grens van die Kruger Nasionale Park te ondersteun. Beide kolleges is by praktiese opleiding, asook werkskepping betrokke.

SA Kollege vir Toerisme (SAKT) – die aanvraag na die dienste van dié kollege, wat hoofsaaklik jong swart vroue uit voorheen benadeelde gemeenskappe vir loopbane in die gasvryheidsbedryf oplei, het dermate toegeneem dat 90 studente uit agt Suider-Afrikaanse lande vanjaar opgeneem is – 50% meer as die vorige jaar. Om die groter inname te hanteer, moes verskeie struktuurveranderinge by die Panorama-gastehuis op Graaff-Reinet, 'n volfiliaal van die SAKT, aangebring word.

Naas die aanbied van vakke soos kookkuns, voedsel- en drankstudies, kamer- en ontvangdiens en gastehuisbestuur, doen die studente ook uitstekende praktiese ondervinding op by openbare geleenthede – die afgelope jaar het dit onder andere elf huweliksonthale, vier groot bankette en 22 konferensies ingesluit, terwyl 'n restaurant tydens 'n belangrike Oos-Kaapse gholftoernooi bestuur is.

Die goeie werk van die kollege is deur twee onlangse oudits bevestig: die een deur Educor, Suid-Afrika se grootste private onderriginstansie, en die ander deur THETA (die opleidingsgesag vir die toerisme-, gasvryheids- en sportbedryf) tydens 'n onaangekondigde besoek. Die SAKT het drie perfekte graderings van THETA ontvang, die enigste opleidingsverskaffer wat sover dié prestasie kon behaal, terwyl Educor in sy verslag die gehalte van die opleidingspan en die praktiese aard van die kursus geprys het.

Suider-Afrikaanse Natuurlewekollege – sedert 1997 is hierdie kollege op die westelike grens van die Kruger Nasionale Park besig om mense uit Afrika op te lei en te bemagtig om van die wêreld se mees diverse biologiese gebiede te bestuur. Hierdie opleiding blyk van groot waarde te wees vir oorgrensbewaringsgebiede in Angola, Botswana, Malawi, Mosambiek, Suid-Afrika, Oeganda, Zambië en Zimbabwe.

Behalwe vir opleiding in bestuursaspekte wat verband hou met die bewaring van natuurlike hulpbronne, geniet personeelbestuur, asook strategieë om gemeenskappe by bewaring te betrek, aandag, terwyl velduitstappies 'n belangrike deel van die praktiese werk vorm.

SciMathUS – na ses jaar is hierdie postmatriekprogram van die Universiteit van Stellenbosch, waardeur talentvolle swart studente uit benadeelde gemeenskappe die geleentheid gebied word om toegang tot hoofstroom tersiêre opleiding te kry, goed op dreef. Die sukses daarvan blyk uit die aantal studente wat sedert 2001 by die program betrokke was en tans graadkursusse, met wiskunde, wetenskap en rekeningkunde as hoofrigtings, volg.

Baie van die studente kom uit gesinne met 'n karige inkomste en sommige moet van sover as Wellington en Mitchell's Plain met die trein, motor of taxi reis om klasse by te woon wat soggens om 08:00 begin. Die mees behoeftige studente word verblyf op Stellenbosch aangebied en dit word uit SciMathUS se begroting bekostig.

Aan die einde van 2006 het 47 studente uit die Wes-, Oos- en Noord-Kaap, asook Gauteng en die Vrystaat, die Nasionale Senior Sertifikaateksamen suksesvol, met 'n aansienlike verbetering in hul wiskunde-, wetenskap- en rekeningkundeprestasie, afgelê. Die meeste van hulle studeer vanjaar aan die Universiteit van Stellenbosch.

Paul Roos Akademie – het nou byna die sirkel voltooi met sy eerste inname van gr. 7-leerders in 2003. Hierdie groep, wat nou in gr. 11 is, ontvang vanjaar hul laaste vakansie-onderderrig en skryf in 2008 matriek. Vir die Akademie sal hierdie eksamen 'n goeie waardetoets wees van die belegging wat oor vyf jaar in dié leerders gemaak is.

Akademieprestasie is egter net een kant van die munt van hierdie projek wat daarop fokus om leier talent in agtergeblewe skole te identifiseer en hierdie kinders deur middel van bykomende onderrig te help om hulle volle potensiaal te verwesenlik. Die groei in selfvertroue, wat reeds vroeg sigbaar is, asook die ontwikkeling van ander vaardighede, maak hierdie kinders net soveel meer paraat vir die toekoms.

In 2006 het altesame 237 leerders van gr. 7-10 onderrig aan die Akademie ontvang. Hulle word tydens skoolvakansies in die koshuise van die Paul Roos Gimnasium en Rhenish gehuisves en ook aan sport- en ander opvoedkundige aktiwiteite blootgestel.

Rally to Read – vier vanjaar sy tiende jaar met 'n trotse rekord. Sedert die geletterdheidsprogram in 1998 aan die gang gekom het, is R21.5 miljoen in die gehalte van geletterdheidsopleiding in die mees afgeleë gebiede van die land belê. Vanjaar sal 'n verdere R4.3 miljoen bewillig word vir die 135 skole wat deel van die program vorm.

Jaarliks in Mei vertrek konvoie veldvoertuie uit verskillende sentra om boeke en ander opvoedkundige materiaal by die land se armste skole af te lewer. Altesame 425 voertuie het vanjaar nege gebiede in agt provinsies besoek. Remgro is een van sowat 100 borge van dié projek.

Equip – is 'n skoolontwikkelingsprogram van die Nasionale Besigheidsinisiatief wat kyk na leierskap en die gehalte van onderwys by histories benadeelde skole. Remgro se borgskap vir dié doel word by twee hoërskole en drie laerskole in die Stellenbosch-omgewing aangewend.

By twee van die skole is goeie vordering gemaak, terwyl struwelinge in een van die skoolbestuursliggame en 'n gebrek aan sterk leiding deur van die skoolhoofde by ander skole sake bemoelik het. Wat leerkragontwikkeling betref, is meer as vyftien onderwysers van die vyf skole genooi om vanjaar te registreer vir 'n gevorderde onderwysertifikaat by die Kaapse Skiereilandse Universiteit van Tegnologie.

OMGEWING

WWF Suid-Afrika (WWF-SA) – is 'n bewaringsorganisasie wat sedert 1968 deur Remgro ondersteun word. Die afgelope jaar het die organisasie sy fokus verskerp op die wisselwerking tussen biodiversiteit en die impak van menslike bedrywighede daarop. Die volgende drie inisiatiewe vorm deel van die fokus:

VOLHOUBAARHEIDSVERSLAG

Die Marieneprogram, wat kyk na die volhoubaarheid van seekos; die Varswaterprogram, met die klem op waterintensiewe gewasse wat internasionaal verhandel word, soos suiker; en die Biodiversiteit- en Wyninisiatief (BWI), 'n vennootskap tussen WWF-SA, Die Groen Trust, talle lede van die bewaringsektor en die Suid-Afrikaanse wynbedryf.

Goeie vordering is met al drie inisiatiewe gemaak. Sowat 800 beamptes word vir die Mariene Beskernde Gebiede opgelei, terwyl die verstandhouding wat met suikerboere bereik is, 'n belangrike deurbraak vir die Varswaterprogram was. Wat die BWI betref, kon 70 wynplase reeds betrek word om binne die sensitiewe Kaapse Blommeryk 'n groter ewewig tussen bewaring en landboubedrywighele te bewerkstellig.

KULTURELE ONTWIKKELING

Klein Karoo Nasionale Kunstefees (KKNK) – Die Remgro/VenFin-beurs word vanjaar saam met die *Absa KKNK op Toer* onder die aandag van jongmense in die Eden Distriksmunisipaliteit gebring, waarna aansoek ingewag en 'n wenner voor die einde van die jaar deur 'n kundige paneel aangewys sal word.

Remgro se borgskap van die fees is vanjaar ook ter ondersteuning van die 2007-artistieke program aangewend, waardeur verskeie dramas, waaronder drie wat in Afrikaans vertaal is, aangebied kon word. Een van die dramas, 'n *Ander Tongval*, is gegrond op die gelyknamige boek deur Antjie Krog en is saamgestel met die oog op 'n Europese toer.

Veldorkesstigting – musiek is 'n katalisator vir baie van die probleme wat ons land se jeug in die gesig staar en dis hoe die stigting (Field Band Foundation, FBF), wat in 2007 sy tiende bestaansjaar vier, sy rol benader. Met 30 orkeste tot sy beskikking en 'n ledetal van meer as 4 000 span die stigting musiek in om die vaardighede en loopbaanmoontlikhede te verbeter van jongmense wat andersins op straat kon beland het.

'n Bewusmaking van die gevare van MIV/vigs vorm 'n integrale deel van die projek. 'n Onlangse opname oor die voorkoms van die siekte onder lede van die stigting in die ouderdomsgroep 16-26 jaar het 'n heelwat laer syfer as die nasionale gemiddelde getoon. Blootstelling aan internasionale musikante en rolmodelle versterk ook gereeld die boodskap aan die jongmense dat daar genoegsame rede is om jou teen MIV-besmetting te beskerm.

Die stigting kon verlede jaar vir die eerste keer een van sy lede universiteit toe stuur en vanjaar is daar twee wat tersiêre onderrig ontvang, met talle wat reeds besig is met oorbrugging en dieselfde pad sal volg. Remgro se belegging in die FBF kan gesien word as 'n bydrae om die risikoprofiel van ons jeug te help verander.

WAT – die Woordeboek van die Afrikaanse Taal (WAT) is 80 jaar oud en steeds op die voorpunt om die taal te vernuwe, soepel te hou en so gebruiksvriendelik moontlik te maak. Die relevansie daarvan blyk onder meer daaruit dat die ses grootste Suid-Afrikaanse universiteite, waaronder Unisa en die US, die afgelope twee jaar die internetweergawe van die WAT as elektroniese bron aangekoop het.

Naas die versamel en opteken van Afrikaanse woorde in al hul vorme, speel die WAT ook 'n groot rol in die opleiding van leksikograwe en in die opvoedkundige gebruik van woordeboeke. Die afgelope jaar het vyf Gaboenese doktrale studente en vier werknemers van die Oxford University Press kursusse in leksikografie by die WAT bygewoon. Remgro maak oor 'n tydperk van drie jaar 'n bydrae tot die die trustfonds van die WAT.

SPORTONTWIKKELING

SA Gholfontwikkelingsraad (SAGOR) – het in 'n jaar van vele uitdagings sy herskikkingsproses afgehandel en homself opnuut verbind om sy geld te bestee waar dit die nodigste is: op die behoeftes van die kinders in die nasionale programme. Strukture is in ooreenstemming met hierdie doel gebring en administratiewe koste aansienlik besnoei om 'n meer prestasiegedrewe organisasie na vore te bring. Remgro het buiten sy gewone bydrae 'n bykomende R1.5 miljoen tot die regrukproses bygedra.

SAGOR het ook Projek 312 aanvaar wat ontwikkelingsbestuurders in staat stel om hul eie vertoning, sowel as dié van afrigters, te beoordeel. Daarby het die afrigters wat aan die raad se Nasionale Opleidingsprogram deelneem, hul eerste studiejaar voltooi. Die program bied aan afrigters toegang tot geakkrediteerde onderrig op tersiêre vlak en 'n afrigtingskwalifikasie van die PGA, wat die standaard van programme sal verhoog waar hulle betrokke is.

Wes-Kaapse Krieketakademie – Die uitkrinteffek van die belegging wat sedert 1993 in hierdie akademie gemaak is, word al groter. Die afgelope jaar het die name van huidige en gewese Akademiespelers oral opgeduik: nie net in die SA Wêreldbekerspan en die SA A-span na Australië nie, maar ook in die seëvierende spanne van die Lions, Titans en Cobras, wat onderskeidelik die Standard Bank Pro20-, die SuperSport- en die MTN 45-kompetisie gewen het.

En daar eindig dit nie. Ses vroue van die Westelike Provinsie (WP) en 'n gelyke getal van die Boland, almal deel van die Akademiestruktuur, het hul provinsies verteenwoordig by die nasionale vrouetoernooi, waaraan 20 spanne deelgeneem het. Die WP en die Boland het tot die eindronde deurgedring, met eersgenoemde as wenner. Van die Akademie se skeidsregters is ook tot internasionale en nasionale panele toegelaat, wat verder die kroon op 'n baie geslaagde jaar gespan het.

GEMEENSKAPSONTWIKKELING

Ikamva Labantu – danksy 'n administratiewe borgskap deur Remgro en VenFin, wat tans net meer as R2 miljoen per jaar beloop, kon Ikamva, 'n gemeenskapsprojek met sy wortels in die townships van die Wes-Kaap, naas sy betrokkenheid by voorskoolse kinders, visueel gestremdes en gesinsversorging, voortgaan om ook as mentor vir ander gemeenskapsorganisasies op te tree.

Die afgelope jaar het nog 120 kleuterskole by Ikamva aangesluit en kon 'n bykomende 5 500 kinders in die ouderdomsgroep 0-6 bereik word. Kos is aan 110 behoeftige kleuterskole verskaf, terwyl 20 voedseltuine vir dié skole geïnisieer is. In die gesindienstesektor word kinders in 14 tehuise versorg, terwyl 15 “manjifieke mammas” na 90 kinders uit verbrokkelde gesinne omsien.

'n Projek wat Ikamva op versoek van Remgro in Philippi-Oos aangepak het om die omvang te bepaal van kinders wat geen steun het nie, vorder ook goed. Aanvanklik was die program vir 100 kwesbare kinders beplan, maar hierdie getal het vinnig tot 247 aangegroei. Hulp bestaan uit voedselpakkies, skooluniforms, skryfbehoeftes en finansiële ondersteuning. Die doel is om 'n standaardmodel van tussenkoms te skep wat elders in die land herhaal kan word. Dit behels ook 'n losmakingsproses namate gesinne meer selfversorgend raak.

u Mephi-Kinderversorgingsprogram – bied aan mishandelde, ongewenste, verwerpte en wees-kindere 'n plek van geborgenheid. In 2006 is 409 kinders tot die program toegelaat. Vir u Mephi is die ideaal dat kinders binne hul biologiese families opgroeï. Waar dit nie moontlik is nie, word hulle in talle tehuise versorg of, in die geval van babas, vir aanneming beskikbaar gestel. In 2006 is 142 babas ingevolge dié program plaaslik en internasionaal aangeneem.

VOLHOUBAARHEIDSVERSLAG

Kinderdae behoort die gelukkigste tyd van 'n kind se lewe te wees, maar vir baie is dit nie beskore nie. Hulle word fisies, emosioneel en seksueel mishandel en verwerp en baie ontbeer dit wat nodig is om 'n normale lewe te voer. Sewe maatskaplike werkers help hierdie getraumatiseerde kinders om hul verlede te verwerk ten einde die toekoms te kan aandurf.

St Joseph-tehuis – beskik oor 'n saal met 25 beddens vir die behandeling van pediatriese pasiënte met MIV/vigs. Eintlik is die saal 'n herstelfasiliteit vir kinders wat uit tersiële hospitale ontslaan word, maar nog te siek is om huis toe te gaan. Pleegsorg en rehabilitasie word verskaf en ouers en versorgers word opgelei in die toedien van teenvigsmiddels.

Remgro verskaf 'n gedeeltelike borgskap vir die saal sodat kinders versorg kan word wat andersins huis toe gestuur sou word om daar te ly, en selfs te sterf. Sowat 90% van die kinders wat opgeneem word, is afkomstig van die Kaapse Metropool en die meeste kinders het slegs een ouer of grootouer.

Yabonga – is 'n MIV/vigsprojek in die Wes-Kaap waarvoor Remgro die afgelope jaar 'n eenmalige bydrae van R1 miljoen gemaak het om die organisasie in staat te stel om na die landelike gebiede van die Oos- en die Noord-Kaap uit te brei.

In die 2006-jaarverslag skryf Maria Ramos, beskermvrou van Yabonga, dat die projek die afgelope agt jaar tot 'n betekenisvolle en volhoubare een ontwikkel het waarby sowat 10 000 minder-bevoorregtes en behoeftiges tans baat vind. Meer as 1 000 voorskoolse kinders is ook aan gehalte onderwysprogramme blootgestel voor hul toetrede tot Graad 1.

GESONDHEIDSORG

Wits/Donald Gordon-Mediese Sentrum (WDGMS) – die eerste private akademiese hospitaal in die land, vier vanjaar sy vyfde verjaardag en maak steeds goeie vordering. Die akkrediteringsprogram is versterk deur die bevestiging van die status van mediese praktisyns wat by die WDGMS werk.

Die oorplantingseenheid van die WDGMS is nou die voorste sentrum vir lewer-, nier- en pankreasoorplantings in die noordelike provinsies van Suid-Afrika, terwyl die onkologie- en intensiewesorgeenheid van krag tot krag gaan. Saam met die oor-, neus- en keeleenheid en die chirurgiese afdeling het dit tot sentrums van uitnemendheid ontwikkel.

Stigting vir Orgaanskenkers van SA – beywer hom daarvoor om aan baie mense 'n tweede kans op 'n normale lewe te gee deur lewensnoodsaaklike organe aan hulle beskikbaar te stel. Remgro ondersteun hierdie poging deur jaarliks vier vlugte te borg vir die vervoer van hierdie organe. Die puik diens wat Falconair se personeel in dié verband lewer, word allerweë raakgesien en besonder waardeer deur die dokters wat die oorplantings doen, asook die ontvangers van organe.

Nuwe verbintenisse

Sedert 1 April 2007 is die maatskappy by die volgende nuwe projekte betrokke:

- ♦ **Shalamuka-Stigting** – ondersteuner van die Penreach-program, die grootste skooluitreik-projek in Afrika, waardeur die gehalte van onderwys bevorder en 'n leerkultuur by benadeelde skole gevestig word.

Penreach het in 1994 begin en het in daardie jaar 40 onderwysers en 10 skole bereik. Die jongste syfer is 2 000 onderwysers en 900 skole en die impak hiervan het reeds uitgekling na sowat 200 000 skoolkinders in Mpumalanga. Penreach bied werkwinkels aan vir skoolhoofde, studentebeheerliggame, asook kleuterskool-, laerskool- en hoërskoolonderwysers en is 'n uitstekende voorbeeld van beste onderwyspraktyk in opkomende gemeenskappe.

Remgro het R2 miljoen oor twee jaar bewillig sodat die werksaamhede van Penreach uitgebrei en die model elders herhaal kan word.

- ♦ **Beyers Naudé-Skoolontwikkelingsprogram (BNSOP)** – hierdie program word bestuur deur die Kagiso Trust, wat hom reeds vir meer as 20 jaar beywer vir sosiale geregtigheid in van die armste plattelandse gebiede in die land. Die program konsentreer op die volhoubare ontwikkeling van plattelandse skole in die voormalige tuisland Venda, wat geteister word deur armoede, 'n gebrek aan geriewe en hulpbronne, lae onderwysstandaarde en swak resultate.

Waar die BNSOP ingestel word, verbeter die moraal en werking van skoolgemeenskappe, neem afwesigheid af, verminder vandalisme by skole en is daar 'n toename in leerlinge wat matriek skryf, asook in die slaagsyfer. In een van die skole wat deel van die program vorm, het die slaagsyfer binne twee jaar van 44% tot 79.8% verhoog. Altesame 766 kinders uit nege BNSOP-skole het in 2005 matriek geslaag, waarvan 170 met matriekvrystelling, terwyl 34 onderskeidings behaal is. Ses van die skole het 'n slaagsyfer beter as die nasionale gemiddelde gehad.

Die BNSOP is in 2004 geloods as 'n lewende nalatenskap van die waardes en beginsels waarvolgens dr Beyers Naudé, stigter van die Kagiso Trust, geleef het. Remgro het onderneem om oor die volgende drie jaar in vennootskap met VenFin R3.6 miljoen tot die BNSOP by te dra.

- ♦ **Stellenbosch-Gemeenskapontwikkelingsprogram (SGOP)** – is in 2005 gestig met die doel om:
  - ♦ wangevoede, minderbevoorregte, arm en weeskinders van wie baie met MIV/vigs besmet is te voed;
  - ♦ primêre gesondheidsorg te verskaf;
  - ♦ werklose ouers te help om groentetuine aan te lê en vaardighede aan te leer; en
  - ♦ in vennootskap met organisasies soos Kindersorg en klinieke op te tree.

Die SGOP is hoofsaaklik in Kayamandi werksaam, waar sowat 568 kinders daaglik gevoed en kosrantsoene aan 60 gesinne verskaf word. Na raming woon 12% van die swart woongebied se kinders nie skool by nie omdat hulle ouers te arm is. Sowat 23% van Kayamandi se inwoners se woonplekke het slegs een kamer, 45% van die huishoudings gebruik steeds lampolie vir verhitting, terwyl 25% van die volwassenes aangedui het dat hulle die afgelope jaar by tye honger gely het.

- ♦ **Children's Art Festival (CAF)** – word jaarliks gelyklopend met die nasionale kunstefees op Grahamstad aangebied en is spesifiek ontwerp om kinders hul natuurlike skeppende vermoëns te help ontdek.

Internasionale navorsing het getoon dat 98% van 3-5-jarige kinders 'n superieure vlak van kreatiewe gedrag openbaar. By ouderdom 10 daal dit tot 32% en by ouderdom 15 tot slegs 10%. Volwassenes bo 25 jaar behou net 2% van hul natuurlike kreatiwiteit!

Vaardige hande is kragtige instrumente in opheffing en bemagtiging en dis waarop CAF hom toespits. Tydens die fees word 'n intensiewe skeppende vaardigheidsprogram vir laerskoolkinders aangebied om die kunstenaar in elkeen van hulle wakker te maak. Tydens verskeie werksinkels word die kinders onder andere aan die diverse kulture en talente van kunstenaars, dansers, akteurs en musikante blootgestel.